



ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”

1504, София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви” № 82

РЕЦЕНЗИЯ

от професор доктор **НАТАЛИЯ АТАНАСОВА БЕКЯРОВА**, катедра „Национална и международна сигурност”, факултет „Национална сигурност и отбрана”, при Военна академия „Г. С. Раковски”- София бул. „Евлоги Георгиев” № 82, тел. 02/ 92-26-543
Област на висшето образование: 9. Сигурност и отбрана,
Професионално направление 9.1. Национална сигурност
Научна специалност: 05.12.02. "Военнополитически проблеми на сигурността"

За научните трудове на **д-р Васил Христов Станков**, единствен участник в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент “ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2. „Военно дело” за нуждите на катедра „Военна и езикова подготовка“ и за преподаване на учебните дисциплини: *„Национална и международна сигурност“* и *„Анализ на кризи и конфликти“* на филиал „Информация и сигурност“ към Военна академия „Георги Стойков Раковски“

Конкурсът е обявен със заповед на министъра на отбраната № ОХ – 888/ 27.09.2019 г. и в „Държавен вестник“, бр. брой 78 от 4.10.2019 г.

София

2019

На основание заповед на Началника на ВА“Г.С.Раковски“ № СИ29-РД03-254 от 13.11.2019 г. съм определена за член на научното жури за провеждане на конкурс за „доцент“ в област на висшето образование 9.„Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2. „Военно дело”, за нуждите на катедра „Военна и езикова подготовка“ на филиал „Информация и сигурност“ към Военна академия „Георги Стойков Раковски“.

Настоящата рецензия ми е възложена с решение на заседанието на Научното жури от 06.12. 2019 г. (Протокол № 1).

Представените от кандидата полк. д-р Васил Христов Станков комплект материали на магнитен носител са в съответствие с изискванията и включват всички предвидени по процедурата документи.

Полк. д-р Васил Станков е военнослужещ и изследовател с богат професионален опит. През 1987 г. завършва военно дело във ВНВВУ „Г. Бенковски” и квалификация: офицер от ВВС-военен инженер; специалност: щурман-насочвач ВВС. Пет години по-късно се дипломира като магистър по военно дело във ВА „Г. С. Раковски”, специалност „Стратегическо разузнаване“ и квалификация: военен разузнавач. През 2015 г. успешно защитава дисертационния си труд в специалността „Военнополитически проблеми на сигурността” и тема на дисертацията „Геополитическа визия на съвременната турска държава”.

Кандидатът в конкурса специализира в множество курсове в областта на стратегическото ръководство на въоръжените сили (2017 г.) „Мениджмънт на отбраната”(2011г.), курсове по военна дипломация в България и Румъния, курс „Стратегически анализ” в САЩ и други курсове в авторитетни български и чуждестранни институции и учебни заведения.

Полк. д-р Станков е отлично доказал се професионалист в областта на военната дипломация. В процеса на кариерното си израстване той е заемал

длъжностите - секретар на аташето по отбраната в Москва, Русия-1996/98; помощник военен аташе в Дамаск, Сирия-2001/04; аташе по отбраната в Анкара, Турция-2007/10; военен, военновъздушен и военноморски аташе в Доха, Катар-2014/16. През 2006 г. е изпълнявал и длъжността началник на секция в щаба на Международните сили за поддържане на сигурността в Кабул, Афганистан. Понастоящем е директор на дирекция в служба „Военна информация“. За своята дейност като офицер е многократно награждаван. Сред неговите отличия са награден знак „За вярна служба под знамената“- втора степен, значка на служба „Военна информация“- сребърна, медал за участие в мисия на НАТО и др.

Извън служебните си ангажименти и научни изследвания, полк. Станков е преводач от турски на български език на известния турски учен и политик Ахмет Давутоглу и по-специално на неговата емблематична книга “Стратегическа дълбочина“, издадена през 2015 г. от издателство “Изток-Запад“.

Респектиращи са езиковите знания и умения на кандидата. Освен английски език, който той владее по стандартите на НАТО на най-високо ниво (4-4-4-4 по STANAG 6001), той знае и ползва още *турски, руски и арабски*, което е допълнителен атестат за широките изследователските възможности на полк. В.Станков.

Горепосочените биографични данни показват, че участникът в конкурса е авторитетен и доказал се специалист от практиката и участието му в настоящия конкурс напълно отговаря на изискванията на чл.24, ал.2, „г“ от Закона за развитие на академичния състав в Р България.

1. Кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента.

В настоящия конкурс кандидата за „доцент“ черпи ресурс от научна продукция, описана в общо 14 заглавия. Сред тях са *две монографии, три* статии, публикувани в издания, които са индексирани в световноизвестни бази данни, *две* научни публикации в нереферирани списания с научно рецензиране, *пет* доклада, изнесени на научни конференции и *две* научни публикации в специализирано издание на ВА “Г. С. Раковски“ за класифицирана информация. За отбелязване е, че последните две

изследвания не са предоставени за рецензиране, поради конфиденциалния характер на съдържащата се в тях информация. Следва да отбележа, че служебно бях определена за рецензент на тези публикации в хода на тяхното приемане и добре познавам съдържанието им.

Всички представени публикации са в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана” и отговарят както на професионално направление 9.2. „Военно дело”, така и на професионално направление 9.1. „Национална сигурност“. Що се отнася до обявените по конкурса учебни дисциплини „Национална и международна сигурност“ и „Анализ на кризи и конфликти“ то, без изключение, всички посочени изследвания са в съответствие с тематиката на дисциплините.

Двата основни хабилитационни труда са под заглавия „Геополитически аспекти на конфликта в Сирия, ВА „Г.С.Раковски“, С., 2019. ISBN 978-619-7478-25-9. Общият обем на монографията е 143 страници. Удачно е решението монографията да се издаде в електронен вид, защото дава възможност да се използва от всеки, който се интересува от съвременните проблеми на международната сигурност.

Втората монография е под заглавие „Анализ и оценка на военнополитическата обстановка в кризисни райони“, ВА „Г.С.Раковски“, С., 2019, ISBN: 978-619-7478-28-0. Обемът на тази монография е 129 страници. Тя е издадена само в книжен формат.

Останалите 12 публикации са научни статии и доклади представени и публикувани на страниците на сп.Военен журнал, както и на различни авторитетни национални и международни списания, форуми и конференции. Те са на български и английски езици. Специално следва да се отбележи, че две от статиите са на английски език под заглавия „*The Role of the European Union for the Settlement of the Conflict in Syria*“ и „*International Peace Initiatives to Resolve the Conflict in Syria*“ са в издание, чийто електронен вариант е индексирани в авторитетната научна платформа Thomson Reuters, а статията под заглавие „Участието на Иран в сирийския конфликт“, е индексирани в Index Copernicus, WorldCat, EuroPub и други международни бази.

2. Обща характеристика на научноизследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Както вече беше подчертано, представените за рецензия трудове на д-р Васил Станков са в област 9. „Сигурност и отбрана” и обхващат двете професионалните направления 9.2. „Военно дело” и 9.1. „Национална сигурност“.

Научните интереси и научно-теоретичните постижения на кандидата логично са насочени към изследването на събития и процеси, които са пряко свързани с *външната среда за сигурност*. В продължение на много години това е естеството на неговата работа и аналитичния му подход личи във всяка една от представените публикации. В голямата част от своите трудове полк. Станков изследва особеностите на международната обстановка, стратегията и политиката на участващите международни играчи, тенденциите в развитието на процесите на стабилност в условията на кризи и конфликти и възможните пътища за тяхното регулиране. Специално място се отделя на анализите, свързани с възможните военни и политически рискове за България, както и за националната и съюзната сигурност в Югоизточна Европа, Черноморския регион, Близкия изток и Средиземноморието. Важна част от изследванията са посветени на политиката на Р Турция и нарастването на нейната военна и политическа значимост в сирийския конфликт, в Близкия изток и в държавите от Западните Балкани.

Научно-приложната част от представените за рецензия трудове е съсредоточена върху изучаването и осмислянето на инструментариума за дейност на стратегическото военно разузнаване. Показват се възможности за оптимизиране и повишаване на ефекта от организационните дейности по събирането, анализирането и обобщаването на разузнавателната информация.

Посоченото определя най-ценните качества на кандидата в конкурса - едновременно личност с богат професионален опит, придобит в течение на дългогодишна задгранична и анализаторска дейност и изследовател, който има отлична представа за естеството, дълбочината и сложността на изследваните процеси.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство.

Приложената към документите декларация по чл . 60, ал .1, т.6 от ППЗРАСРБ, показва, че според д-р В. Станков, към началото на декември 2019 г. не му е известно към него да са подадени сигнали за наличие на плагиатство.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Педагогическата дейност на полк. Станков е ограничена, защото през цялата си досегашна кариера той се реализира на друго поприще. Видно е от направените публикации, че то му дава възможност да разполага с широк достъп до информация и да развива ценни умения за анализи и оценки. Краткото време в което кандидатът е създал научната продукция, с която участва в конкурса показва, че д-р В. Станков има сериозен изследователски потенциал, демонстрира качества на задълбочен учен и рядко срещата оперативност в работата. Тези свои качества той умело може не само допълнително да развие, но и да предаде на своите обучаеми.

Като доказал се професионалист, от началото на настоящата 2019/2020 учебна година полк. Станков е поканен за хоноруван преподавател в СУ „Св. Климент Охридски” по дисциплините *“Международни отношения и външна политика на арабските държави“* (бакалавърска програма) и *„Проблеми на ислямския радикализъм“* (магистърска програма).

Държа да подчертая, че през 2017 г. по време на четиримесечния стратегически курс, в който участваше полк. В.Станков, катедра „Национална и международна сигурност“ го е ползвала като специалист от практиката за изнасяне на отделни лекции от дисциплината „Национална и международна сигурност“ с редовните студенти от магистърската програма „Национална сигурност и отбрана“, без заплащане. Студентите са с отлични отзиви за научното и методическото ниво на водените от полк. Станков лекции, свързани с политиката за сигурност и отбрана на Р Турция.

5. Основни научни резултати и приноси.

Изготвената задължителна справка за основните научни и научно-приложни приноси е сравнително кратка и скромно представена.

Анализът на научната продукция на кандидата дава право научните и научно-приложните приноси да се определят както в професионално направление 9.2. „Военно дело”, така и в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

В професионално направление 9.2. „Военно дело” *научните приноси* могат да се систематизират в следното :

- Предложена е нова теоретична конструкция относно методите и подходите за оценка на военно-политическата обстановка в кризисни райони (№1, № 2, № 9, №13 от списъка на научната продукция) ;

- Разширени и задълбочени са теоретичните знания за спецификата на военно-политическата обстановка в кризисни райони (№ 1 и № 2);

- Дават се нови знания за необходимостта от прилагането на системния подход, като инструмент за анализ на ВПО (№2 и №9);

- Представени са нови данни и факти, които разширяват анализите на военно-политическата информация и допълват оценките за възможните рискове за сигурността на България, както и за регионите, представляващи интерес за съюзната сигурност - Черноморски регион, Западни Балкани, Източно Средиземноморие и Близък изток (№1, №2).

- Обогатяват се съществуващите знания относно военната и политическа стратегия на Р Турция сред страните от Близкия изток, Средиземноморието и Западните Балкани (№ 11, №12 и №14);

Научноприложните приноси се отнасят предимно до :

- Обогатяване на методиката и методологията за работа на органите на военното разузнаване при придобиване на информация (№2, №9, №13);

- Разширяване на аргументиране за използването на логико-интуитивните методи при придобиването, анализа и оценката на военната и военно-политическата информация (№2, №13)

Професионално направление 9.1. „Национална сигурност”

- Обогатена е концептуалната рамка на средата за сигурност в Близкия Изток и съвременния конфликт на територията на Сирия (№1, №5, №7, №8, №14);

- Систематизирани са нови знания относно актуалното състояние и дългосрочните политически и военни интереси на местните участници в сирийския конфликт: военизираните формирования на страната на режима на Башар ал Асад; на опозицията и на радикалните групировки (№1, №14);

- Доразвити и обобщени са особеностите в регионалната политика на ключовите държави от Близкия Изток и големите международни играчи САЩ, ЕС, Русия, Турция, Иран и страните от БРИКС (№1, №3, №4, № 5, №11, №12 и №14);

- Систематизирани са усилията за политическо разрешаване на сирийския конфликт, като на базата на нови факти се обосновава ролята на СС на ООН, Женевския мирен процес, преговорите в Астана и Сочи (№1, №3, №4, №8);

- Проучени и анализирани са възможните сценарии за регулирането на сирийския конфликт (№ 1, №8);

- Изучени и обосновани са възможните въздействия на сирийския конфликт върху сигурността на страните от Близкия Изток, Западните Балкани, Черноморския регион и Р България (№1, №7);

-Аргументирана е необходимостта от разработване на нова стратегическа концепция на НАТО в условията на динамична промяна в средата за сигурност(№10).

6. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

Макар, че д-р Станков се ангажира активно с научно-изследователска дейност от сравнително кратко време, той е добре известен в научните среди занимаващи се с военно дело и национална сигурност. Първоначално това се случва с превода на споменатата книга на Ахмет Давутоглу, а по-късно и с неговите авторски публикации. Книгите, статиите и докладите на д-р Станков са разпознаваеми и набират популярност. Справката за изпълнение на минималните национални изисквания по отношение на цитирането, показва, че

кандидата покрива необходимите изисквания, защото неговите трудове се цитират общо 7 пъти в български издания и чуждестранни бази с импакт фактор.

Оценявам като значим резултата от научната му дейност и по-специално монографиите „*Геополитически аспекти на конфликта в Сирия*“ и „*Анализ и оценка на военнополитическата обстановка в кризисни райони*“. Изводите и научните постижения в посочените тематични кръгове са добре аргументирани и са плод на задълбочена работа и дългогодишна практика.

Посочените научни постижения биха могли да се приложат успешно както в процеса на обучение във филиал „Информация и сигурност“ към Военна академия „Георги Стойков Раковски“, така и с всички останали слушатели, студенти, докторанти и специализанти на академията и на широк кръг обучаеми от системата на висшето образование в областта на сигурността и отбраната.

7. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата.

Цитираните две монографии, статиите и докладите са самостоятелни изследвания и изцяло лично, авторство дело на кандидата. Той не представя съавторки публикации. Посочените научни и научно-приложни приноси до голяма степен са плод на анализи и обобщения, с които той надгражда и непрекъснато усъвършенства опита си на изследовател.

8. Критични бележки за рецензираните трудове.

Нямам критични бележки, защото добре познавам творческия труд и съм убедена, че винаги е възможно да се работи по-добре. Препоръчам на кандидата повече самочувствие и увереност, защото той разполага с голям потенциал, който успешно може да бъде развит.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение.

Познавам полк. Станков от няколко години, защото съм научен ръководител на дисертационния му труд. Наблюдавам неговото израстване като изследовател и учен и съм възхитена от

оперативността и прецизността на неговата работа. Той притежава забележителното умение по достъпен начин да ни прави съпричастни към това, което е изследвал в течение на години като специалист от практиката. Високо отговорен и организиран човек е, с ярко чувство за достойнство и офицерска чест.

Дълбоко убедена съм, че той може да даде много за развитието на науката за сигурността и отбраната.

10. Заключение.

Въз основа на изложеното по-горе и на положителните ми оценки за научно-изследователската работа на участника в конкурса, убедено предлагам на уважаемите членове на Научното жури да приемат материалите по конкурса, да ги оценят подобаващо и да предложат д-р Васил Христов Станков да заеме академичната длъжност „ДОЦЕНТ” в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2. Военно дело.

11. Оценка на кандидатите.

В качеството си на член на журито, давам *положителна оценка* за присъждане на академична длъжност „доцент“ на полковник д-р Васил Станков.

Рецензент(проф. д-р Наталия Бежарова)

Дата... 12.2019 г.